

SGK Genel Yazı – 5510 sayılı Kanunun Geçici 84 üncü Maddesi İle Emeklilik Uygulamalarında Meydana Gelen Değişiklikler

Emeklilik Uygulamalarında Meydana Gelen Değişiklikler
T.C. SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI Emeklilik
Hizmetleri Genel Müdürlüğü Sayı : E-98547999-01...

**SGK Genel Yazı – 5510 sayılı Kanunun Geçici 84 üncü Maddesi
İle Emeklilik Uygulamalarında Meydana Gelen Değişiklikler**

Tarih: 16 Temmuz 2021

**Emeklilik Uygulamalarında Meydana Gelen
Değişiklikler**

T.C.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI

Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : E-98547999-010.99-28093114

Tarih: 14.07.2021

Konu : 5510 sayılı Kanunun geçici 84 üncü maddesi ile

emeklilik uygulamalarında meydana gelen değişiklikler.

GENEL YAZI

Bilindiği üzere; 9.6.2021 tarihli ve 31506 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren [7326 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun](#) 12 nci maddesi ile [5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa](#) geçici 84 üncü madde eklenmiştir.

Söz konusu maddenin emeklilik mevzuatı yönüyle uygulanmasına ilişkin hususlar aşağıda açıklanmıştır.

1. 5510 Sayılı Kanunun Geçici 84 üncü Maddesi Gereği 4/1-(b) Kapsamında Hizmeti Durdurulan Sigortalıların 4/1-(a), 4/1-(b) ve 4/1-(c) Kapsamında Gelir/Aylık Bağlama İşlemleri

7326 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanuna eklenen geçici 84 üncü madde;

“Kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlarla tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan, Kuruma kayıt ve tescilleri yapıldığı hâlde, 30/4/2021 tarihi itibarıyla prim borcu bulunanların, bu tarihten önceki sürelerle ilişkin prim borçlarını, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden dördüncü ayın sonuna kadar ödememeleri veya ilgili Kanunları uyarınca yapılandırmamaları hâlinde, prim ödemesi bulunan sigortalıların daha önce ödedikleri primlerin tam olarak karşıladığı ayın sonu itibarıyla, prim ödemesi bulunmayan sigortalıların ise tescil tarihi itibarıyla sigortalılığı durdurulur. Durdurulan süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez ve bu sürelerle ilişkin Kurum alacakları takip edilmeyerek bunlara Kurum alacakları arasında yer verilmez. Sigortalılıkları durdurululardan bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında çalışmaya devam edenlerin sigortalılıkları 1/5/2021 tarihi itibarıyla yeniden başlatılır.

Ancak, daha sonra sigortalı ya da hak sahipleri tarafından talep edilmesi hâlinde durdurulan sigortalılık sürelerinin tamamı, talep tarihinde 80 inci maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenecek prime esas kazanç tutarı üzerinden borç tutarı hesaplanarak ihya edilir. Hesaplanan borç tutarının tamamını, borcun tebliğ tarihinden itibaren üç ay içinde ödedikleri takdirde, bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilir. Tebliğ edilen borç tutarının bu süre içinde tamamen ödenmemesi hâlinde bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez ve bu madde kapsamında ödenmiş olan tutarlar ilgilinin prim ve prime ilişkin borcunun bulunmaması kaydıyla faizsiz olarak iade edilir. İhya edilerek kazanılan hizmet süreleri borcun ödendiği tarihten itibaren geçerli sayılır.

Birinci fıkraya göre sigortalılıkları durdurulanlar ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişiler hakkında 1/1/2012 tarihinden bu maddenin yürürlük tarihine kadar durdurulan süreler için genel sağlık sigortası hükümleri uygulanmaz.

Sigortalılıkları önceki kanunlara göre durdurulanlar için de bu maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.”

hükmünü amirdir.

Buna göre; 9.6.2021 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanunun geçici 84 üncü maddesi gereğince, Kurumumuza 30.4.2021 tarihi itibarıyla prim borcu bulunan 4/1-(b) kapsamındaki sigortalıların, bu sürelere ilişkin borçlarını 31.10.2021 tarihine kadar ödememeleri ya da ilgili mevzuat çerçevesinde yapılandırmamaları halinde;

– Prim ödemesi bulunmayan sigortalıların tescil tarihi itibarıyla,

– Prim ödemesi bulunan sigortalıların daha önce ödedikleri primlerin tam olarak karşıladığı ayın sonu itibarıyla,

sigortalılıkları durdurulacak, durdurulan süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmeyecek ve bu sürelerle ilişkin Kurum alacakları takip edilmeyecektir. Bununla birlikte, bu şekilde sigortalılığı durdurulmuş olan sigortalılardan, 4/1-(b) kapsamında çalışması devam edenlerin sigortalılıkları 1.5.2021 tarihi itibarıyla yeniden başlatılacaktır.

Ancak, sigortalı ya da hak sahipleri tarafından talep edilmesi halinde bu madde çerçevesinde durdurulmuş olan sigortalılık sürelerinin tamamı, talep tarihinde 5510 sayılı Kanunun 80 inci maddesine göre belirlenecek prime esas kazanç tutarı üzerinden borç tutarı hesaplanarak ihya edilecek ve hesaplanan borcun tebliğ tarihinden itibaren üç ay içinde tamamen ödenmesi halinde bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilecek ve ihya edilerek kazanılan hizmet süreleri borcun ödendiği tarihten itibaren geçerli sayılacaktır.

Bilindiği üzere, 5510 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinde sürekli iş göremezlik geliri, 20 nci maddesinde ölüm geliri, 26 ncı maddesinde malullük aylığı, 28 inci maddesinde yaşlılık aylığı ve 32 nci maddesinde ölüm aylığı bağlanabilmesi için, 4/1-(b) kapsamında sigortalı sayılanların kendi sigortalılığı nedeniyle genel sağlık sigortası primi dahil, prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olmasının zorunlu olduğu hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, [Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin](#);

– Malullük ve yaşlılık aylıklarının başlangıcını belirleyen 54 üncü ve 57 nci maddelerinde; 4/1-(b) kapsamında geçen hizmetlerle birlikte 4/1-(a) ve 4/1-(c) kapsamında aylık bağlanacağı durumlarda, 4/1-(b) kapsamında geçen hizmetlerin, prim ve prime ilişkin her türlü borçların ödendiği tarih itibarıyla geçerli sayılacağı, malullük ve yaşlılık aylıklarının söz konusu borcun ödendiği tarihi takip eden ay başından itibaren başlayacağı,

– Ölüm aylıklarının başlangıcını belirleyen 62 nci maddesinde;

5.12.2017 tarihinde anılan Yönetmelikte yapılan değişiklikle, 4/1-(b) kapsamında veya bu kapsamda geçen hizmetlerle birlikte 4/1-(a) ve 4/1-(c) kapsamında hak sahiplerine aylık bağlanacağı durumlarda, 4/1-(b) kapsamında geçen hizmetlere (Ş.Abacı) ait prim ve prime ilişkin her türlü borçların ödenmesinin zorunlu olduğu, ancak hak sahiplerine bağlanacak ölüm aylıklarınının, sigortalının ölüm tarihini veya hak sahibi olma niteliğinin ölüm tarihinden sonra kazanılması halinde bu niteliğin kazanıldığı tarihi takip eden aybaşından itibaren başlatılacağı,

– Sürekli iş göremezlik gelirine ilişkin 41 inci maddesinde; sürekli iş göremezlik geliri bağlanabilmesi için sigortalının 4/1-(b) kapsamında geçen sigortalılıkları nedeniyle, genel sağlık sigortası primi dahil, prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmesinin zorunlu olduğu, 6.11.2018 tarihli ve [2018-38 sayılı Genelgede](#) ise kendi sigortalılığından dolayı genel sağlık sigortası dahil prim ve prime ilişkin borcu bulunan 4/1-(b) kapsamındaki sigortalıların gelir başlangıç tarihlerinde herhangi bir değişiklik olmayacağı, ancak borçları tahsil edilmeksizin gelir bağlama işleminin sonuçlandırılmayacağı,

öngörülmüştür.

Bununla birlikte, 5.12.2017 tarihinde anılan Yönetmeliğe eklenen;

– Ek 8 inci madde, Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında hizmet olarak değerlendirilen süreler dahil olmak üzere prim ödeme yükümlüsü kendisi olup aylık bağlanması için yazılı istekte bulunduğu tarih itibarıyla prim borcu olanların tahsis talebinin, borcun ödendiği tarih itibarıyla geçerli sayılacağı ve bağlanacak aylıkların borcun ödendiği tarihi takip eden aybaşından itibaren başlatılacağı,

– Ek 9 uncu maddenin ikinci cümlesi, malullük veya yaşlılık

aylığı bağlanan sigortalılar için tahsis talep tarihinden, ölen sigortalılar için ise ölüm tarihinden önceki sürelerle ilişkin prim borcu olduğu aylık bağlandıktan sonra tespit edilenlerden; söz konusu süreleri aylık bağlama işleminde dikkate alınmamış olanlar için tahsis talep ya da ölüm tarihi itibarıyla yeniden aylık hesaplanacağı, dikkate alınmış olanlar için ise aylıkların ödenmesine devam edileceği, bu durumda olanların aylıkları durdurulmaksızın ve aylık başlangıç tarihleri değiştirilmeksizin prim borçlarının ödenmekte olan aylıklardan kesilmek suretiyle tahsil edileceği,

hükümlerini içermektedir.

Bu itibarla, 7326 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanuna eklenen geçici 84 üncü maddenin yukarıda yer alan mevzuat hükümleri de göz önüne alınarak 4/1-(a), 4/1-(b) ve 4/1-(c) kapsamında tahsis talebinde bulunup henüz işlemleri sonuçlandırılmamış olanlar ile 4/1-(a), 4/1-(b) ve 4/1-(c) kapsamında aylık bağlama işlemi yapıldıktan sonra 4/1-(b) kapsamında prim borcu olduğu tespit edilenler hakkında uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar aşağıda açıklanmıştır.

1.1. 4/1-(a), 4/1-(b) ve 4/1-(c) Kapsamında Malullük veya Yaşlılık Aylığı Talebinde Bulunup Henüz Aylık Bağlama İşlemi Sonuçlandırılmamış Olanlar

5510 sayılı Kanunun geçici 84 üncü maddesinin yürürlüğe girdiği 9.6.2021 tarihinden önce Kurumumuzdan 4/1-(a), 4/1-(b) ve 4/1-(c) kapsamında malullük veya yaşlılık aylığı talebinde bulunup tahsis talep tarihi itibarıyla 4/1-(b) kapsamındaki sigortalılıklarına ilişkin prim borcu bulunması nedeniyle henüz aylık bağlama işlemi sonuçlandırılmamış sigortalıların, geçici 84 üncü maddeden yararlanmak için 9.6.2021-31.10.2021 tarihleri arasında Kuruma başvuruda bulunmaları halinde, başvuru yaptıkları tarihte aylığa müstahak olmaları koşuluyla aylıkları yeni bir tahsis talep dilekçesi alınmaksızın geçici 84 üncü maddeden yararlanma talep tarihini takip eden ay

başından itibaren başlatılacaktır.

5510 sayılı Kanunun geçici 84 üncü maddesine göre 4/1-(b) kapsamındaki sigortalılıkları 1.11.2021 tarihi itibarıyla Kurumca resen durdurulan sigortalıların aylıkları 1.11.2021 tarihini takip eden ay başından başlatılacaktır.

Ancak, geçici 84 üncü madde uygulanmasında, anılan maddeden yararlanan 4/1-(a), 4/1-(b) ve 4/1-(c) kapsamındaki sigortalılardan, 4/1-(b) kapsamında çalışması devam edenlerin sigortalılıkları 1.5.2021 tarihi itibarıyla yeniden başlatılacağından, bu kapsamda olan sigortalıların, geçici 84 üncü maddeden yararlanmaları için;

– 9.6.2021-31.10.2021 tarihleri arasında Kuruma başvuruda bulunmaları halinde 1.5.2021 tarihi itibarıyla yeniden başlatılan 4/1-(b) kapsamındaki sigortalılığı geçici 84 üncü maddeye ilişkin müracaat tarihine kadar zorunlu hizmet olarak değerlendirilecek, söz konusu sürelerle ilişkin prim borcunun ödenmiş olması ve 2829 sayılı Kanun uygulaması dahil aylığa hak kazanma koşullarının oluştuğunun tespit edilmesi halinde bu süreler de aylık hesabında dikkate alınacaktır.

– Kuruma başvurmamaları halinde 30.4.2021 (dahil) tarihinden önceki sürelerle ilişkin 4/1-(b) kapsamındaki sigortalılıkları 1.11.2021 tarihi itibarıyla Kurumca resen durdurularak, 1.5.2021 tarihi itibarıyla yeniden başlatılacağından, sigortalıların 1.5.2021 tarihi ile bu tarihten sonraki sürelerle ait prim borcunun ödendiği tarihe kadarki sigortalılıkları zorunlu hizmet olarak değerlendirilecek, söz konusu süreler ile birlikte 2829 sayılı Kanun uygulaması dahil aylığa müstahak olmaları halinde aylık, prim borcunun ödendiği tarihi takip eden ay başından itibaren bağlanacaktır.

Örnek 1: 20.3.2021 tarihinde 4/1-(a) kapsamında yaşlılık aylığı talebinde bulunan sigortalının aylığa hak kazanma koşulları yerine gelmiş olmakla birlikte tahsis talep tarihinde 1.11.2020-28.2.2021 sürelerine ilişkin 4/1-(b)

kapsamında sigortalılığı ve söz konusu sigortalılığa ilişkin prim borcu bulunması nedeniyle aylık bağlanamamıştır. 1.7.2021 tarihinde geçici 84 üncü maddeden yararlanmak için talepte bulunan sigortalının durdurulan sigortalılık sürelerine rağmen aylığa hak kazanma koşullarının devam ettiğinin anlaşılması halinde yeni bir tahsis talep dilekçesi alınmaksızın geçici 84 üncü maddeden yararlanma talep tarihini takip eden ay başından (1.8.2021) itibaren aylık bağlanacaktır.

Örnek 2: Örnek 1'deki sigortalının 31.10.2021 tarihine kadar geçici 84 üncü maddeden yararlanmak için talepte bulunmaması halinde, 1.11.2020-28.2.2021 sürelerine ilişkin sigortalılığı 1.11.2021 tarihi itibarıyla Kurumca resen durdurulacağından sigortalının aylığı yeni bir talep alınmaksızın 1.12.2021 tarihinden itibaren bağlanacaktır.

Örnek 3: Sigortalı 18.2.2021 tarihinde 4/1-(b) kapsamında sigortalılığını sonlandırarak 4/1-(b) kapsamında yaşlılık aylığı talebinde bulunmuş, ancak yapılan kontrollerde prim borcu olduğu tespit edilmiştir. Sigortalının 5.8.2021 tarihinde geçici 84 üncü maddeden yararlanmak için talepte bulunması durumunda bu kapsamda durdurulan sigortalılığı dışında kalan sigortalılık süreleri ile aylığa hak kazanma koşullarının yerine geldiğinin anlaşılması halinde sigortalının aylığı 5.8.2021 tarihini takip eden ay başından (1.9.2021) başlatılacaktır.

Örnek 4: 25.1.2021 tarihinde 4/1-(a) kapsamında yaşlılık aylığı talebinde bulunan sigortalıya tahsis talep tarihinde 4/1-(b) kapsamında devam eden sigortalılığı ve söz konusu sigortalılığa ait prim borcu bulunması nedeniyle aylık bağlanamamıştır. Sigortalının 15.7.2021 tarihinde geçici 84 üncü maddeden yararlanmak için talepte bulunması üzerine devam eden 4/1-(b) kapsamındaki sigortalılığı,

30.4.2021 tarihi itibarıyla durdurulmuş, ancak anılan kapsamda faaliyetine devam ettiğinden 1.5.2021 tarihinde yeniden başlatılmıştır. Bu durumda, sigortalının, 1.5.2021-15.7.2021

süresi 4/1-(b) kapsamında geçen hizmetleri zorunlu hizmet olarak 2829 sayılı Kanun hükümleri de dikkate alınmak suretiyle aylığın hesaplanmasında değerlendirilecek, söz konusu sürelerle ilişkin prim borçlarının 15.7.2021 tarihi itibarıyla ödenmiş olması halinde aylık 1.8.2021 tarihi itibarıyla başlatılacaktır.

Örnek 5: 12.3.2021 tarihinde 4/1-(b) kapsamında yaşlılık aylığı talebinde bulunan sigortalıya 4/1-(b) kapsamında prim borcu bulunması nedeniyle aylık bağlanamamıştır. Sigortalının 4/1-(b) kapsamındaki faaliyeti 1.5.2021 tarihinden sonra da devam etmiş ve 1.11.2021 tarihinde hakkında geçici 84 üncü madde gereğince işlem yapılmıştır. Aynı sigortalı, devam eden sigortalılık süresi olan 1.5.2021-5.11.2021 süresine ilişkin prim borcunu 5.11.2021 tarihinde ödemiştir. Bu sigortalıya prim borcunu ödediği tarihi takip eden ay başından (1.12.2021) itibaren yeniden talep şartı aranmaksızın aylık bağlanacaktır.

Örnek 6: 4/1-(a) kapsamındaki işinden ayrılarak aylık bağlanması için gerekli koşulları yerine getiren ve 15.4.2021 tarihinde malullük aylığı talebinde bulunan sigortalıya, 1.11.2020-7.3.2021 tarihleri arasında 4/1-(b) kapsamında sigortalılığının ve bu sürelerle ilişkin prim borcunun bulunması nedeniyle aylık bağlama işlemi gerçekleştirilememiştir. Sigortalının, 25.6.2021 tarihinde Kurumumuza verdiği dilekçe ile geçici 84 üncü maddeden yararlanmak istemesi üzerine 4/1-(b) kapsamında geçen sigortalılığı durdurulmuş olup, sigortalının malullük aylığı yeni bir tahsis talebi alınmaksızın geçici 84 üncü maddeden yararlanma talep tarihini takip eden ay başından (1.7.2021) başlatılacaktır.

Örnek 7: 4/1-(b) kapsamındaki faaliyetine son veren sigortalı 4.3.2021 tarihinde malullük aylığı talebinde bulunmuştur. Kurum kayıtlarının incelenmesinde sigortalının 1.11.2020-28.2.2021 tarihleri arasında 4/1-(b) kapsamında sigortalılığı ve buna ait prim borcu bulunduğu tespit edilmiştir. Sigortalının geçici 84 üncü madde gereği

sigortalılığının Kurumumuzca 1.11.2021 tarihi itibarıyla resen durdurulması halinde malullük aylığı 1.11.2021 tarihini takip eden ay başından (1.12.2021) başlatılacaktır.

1.2. Ölüm Aylığı Talebinde Bulunup Henüz Aylık Bağlama İşlemi Sonuçlandırılmamış Olanlar

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 62 nci maddesinde yapılan değişiklikle, 5.12.2017 tarihinden sonra vefat eden sigortalıların hak sahiplerine 4/1-(b) kapsamında geçen hizmetlere ait prim ve prime ilişkin her türlü borçların ödenmesini takiben ölüm tarihini/hak sahibi olma niteliğinin kazanıldığı tarihi takip eden aybaşından itibaren ölüm aylığı bağlanmakta olup, sigortalının ölüm tarihinin 5.12.2017 tarihinden önce olması, prim borcunun 5.12.2017 tarihinden sonra ödenmesi durumunda ise aylıklar

5.12.2017 tarihini takip eden ay başından itibaren ödenmeye başlanmaktadır.

Bu itibarla, 5510 sayılı Kanunun geçici 84 üncü maddesinin yürürlüğe girdiği 9.6.2021 tarihinden önce 4/1-(a), 4/1-(b) ve 4/1-(c) kapsamında iken ölen sigortalılardan dolayı ölüm aylığı talebinde bulunan, ancak sigortalının 4/1-(b) kapsamındaki hizmetlerine ilişkin prim borcu bulunması nedeniyle aylık bağlama işlemi sonuçlandırılmayan hak sahiplerinin 5510 sayılı Kanunun geçici 84 üncü maddesinden yararlanmak istemeleri halinde, ölüm tarihi;

– 5.12.2017 tarihinden sonra olanlara ölüm tarihini/hak sahibi olma niteliğinin kazanıldığı tarihi takip eden aybaşından,

– 5.12.2017 tarihinden önce olanlara ise 5.12.2017 tarihini takip eden ay başından,

itibaren zaman aşımı hükümleri de dikkate alınarak aylık bağlanacaktır.

Örnek: En son 4/1-(a) kapsamında özel sektöre tabi işyerinde

çalışırken 3.2.2021 tarihinde vefat eden sigortalının ölüm tarihinde 4/1-(b) kapsamındaki sigortalılığına ilişkin prim borcu bulunması nedeniyle hak sahiplerine aylık bağlanamamıştır. Hak sahiplerinin geçici 84 üncü maddeden yararlanmak için talepte bulunması halinde ölüm aylığı sigortalının ölüm tarihini takip eden aybaşı olan 1.3.2021 tarihi itibarıyla başlatılacaktır.

5510 sayılı Kanununun 4/1-(a), 4/1-(b) ve 4/1-(c) bentlerinden birden fazlasına tabi olarak çalışan ve en son 4/1-(b) kapsamında sigortalı iken vefat eden sigortalıların 4/1-(b) kapsamındaki sigortalılıklarına ilişkin prim borçlarının bulunması nedeniyle geçici 84 üncü madde kapsamında taleple veya Kurumca resen durdurulması sonucu son sigortalılık halinin 4/1-(a) veya 4/1-(c) kapsamında olması durumunda, aylığa hak kazanma koşullarının oluşması şartıyla söz konusu sigortalılık halleri esas alınarak aylık bağlama işlemleri sonuçlandırılacaktır.

Örnek: 4/1-(a) kapsamında çalışmakta iken 5.11.2020 tarihinde işten ayrılarak 4/1-(b) kapsamında çalışmaya başlayan ancak 28.2.2021 tarihinde vefat eden sigortalının bu kapsamdaki sigortalılığına ilişkin prim borcunun ödenmemiş olması nedeniyle hak sahiplerine aylık bağlanamamıştır. Hak sahiplerinin 20.6.2021 tarihinde geçici 84 üncü madde hükümlerinden faydalanmak için talepte bulunması nedeniyle 4/1-(b) kapsamındaki sigortalılığı tescil tarihi itibarıyla sonlandırılmıştır. Bu itibarla, sigortalının son sigortalılık halinin 4/1-(a) kapsamında olması nedeniyle söz konusu kapsamda geçen hizmetlerine göre aylığa hak kazanma koşullarının oluşması halinde hak sahiplerine 1.3.2021 tarihinden itibaren 4/1-(a) kapsamında ölüm aylığı bağlanacaktır.

1.3. 4/1-(a), 4/1-(b) ve 4/1-(c) Kapsamında Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Aylığı Bağlandıktan Sonra Aylık Bağlanmadan Önceki Sürelere ilişkin 4/1-(b) Hizmeti Tespit Edilenler

5.12.2017 tarihinde Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğine eklenen ek 9 uncu madde gereği; malullük veya yaşlılık aylığı bağlanan sigortalılar için tahsis talep tarihinden, ölen sigortalılar için ise ölüm tarihinden önceki sürelerle ilişkin prim borcu olduğu aylık bağlandıktan sonra tespit edilenlerden; söz konusu süreleri aylık bağlama işleminde dikkate alınmamış olanlar için tahsis talep ya da ölüm tarihi itibarıyla yeniden aylık hesaplanmakta, dikkate alınmış olanlar için ise aylıkların ödenmesine devam edilmekte, bu durumda olanların aylıkları durdurulmaksızın ve aylık başlangıç tarihleri değiştirilmeksizin prim borçları ödenmekte olan aylıklardan kesilmek suretiyle tahsil edilmektedir.

Bu nedenle; Kanunun yayım tarihi olan 9.6.2021 tarihinden önce malullük ve yaşlılık aylığı bağlanan sigortalılar için tahsis talep, ölen sigortalılar için ölüm tarihinden önceki sürelerle ilişkin 4/1-(b) kapsamındaki hizmetlere ait prim borcu olduğu anlaşılan sigortalılardan 4/1-(b) kapsamında aylık bağlananlar ile 4/1-(b) kapsamında bildirilen hizmetler de değerlendirilerek 4/1-(a) ve 4/1-(c) kapsamında aylık bağlananların, sonradan tespit edilen prim borcuna esas olan hizmet süreleri Kanunun geçici 84 üncü maddesi kapsamında durdurulmayacak olup, söz konusu borçlar Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin ek 9 uncu maddesi kapsamında tahsil edilecektir.

Ancak malullük, yaşlılık veya ölüm aylığı bağlandıktan sonra, aylık bağlanmadan önceki süreye ilişkin 4/1-(b) hizmeti tespiti ile aylığa hak kazanma koşullarının sağlanmadığı anlaşılacak aylığı iptal edilen sigortalı veya hak sahipleri hakkında Kanunun geçici 84 üncü maddesi kapsamında işlem yapılacak ve aylığa hak kazanma koşulları yeniden değerlendirilecektir.

1.4. Gelir Bağlama İşlemlerinde Geçici 84 üncü Madde Uygulaması

4/1-(a) Kapsamındaki Sigortalılar

5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra meydana gelen iş kazası ve meslek hastalığı olaylarında, gelirin hesaplanmasına ilişkin günlük kazancın tespitinde dikkate alınan son takvim ayı 2008/Ekim sonrası olanlardan, son 3 aylık dönem içerisinde 4/1-(a) kapsamındaki hizmetlerinin yanı sıra 4/1-(b) kapsamında hizmetleri bulunanların her iki sigortalılık halinde geçen prim günleri ve prime esas kazançları da dikkate alınmaktadır.

Bu durumda olan sigortalılardan günlük kazancın tespitine esas sürede 4/1-(b) kapsamında sigortalılığı bulunup, geçici 84 üncü madde kapsamında bu sigortalılıklarını durduranların gelir bağlama işlemlerinde 4/1-(b) kapsamındaki hizmetleri dikkate alınmayacak ve gelirin başlangıcı değiştirilmeyecektir.

Örnek :

En son sigortalılık hali : 4/1-(a)

Kaza tarihi : 10.3.2021

Son takvim ayı : 2021/Şubat

Sigortalılık hali	Yıl/Ay	Gün Sayısı	Prime Esas Kazanç (TL)
4/1-(a)	2021/Şubat	30	3.577,5
4/1-(a)	2021/Ocak	30	3.577,5
4/1-(b)	2020/Aralık	20	1.962
	Toplam	80	9.117

4/1-(a) kapsamında bir işyerinde çalışırken 10.3.2021 tarihinde iş kazası geçiren sigortalının gelir hesabına esas günlük kazanç tespitinde kaza tarihinden önceki on iki ayın son üç ayı içinde primi ödenmemiş 4/1-(b) kapsamında sigortalılığı bulunduğu tespit edildiğinden geliri bağlanamamıştır. Sigortalının geçici 84 üncü madde kapsamında 4/1-(b) sigortalılığını durdurmak için talepte bulunması

durumunda 4/1-(b) kapsamındaki hizmetleri dikkate alınmadan sadece 4/1-(a) kapsamındaki hizmetlerle gelir bağlanacak ve gelirin başlangıç tarihinde değişiklik yapılmayacaktır.

4/1-(b) Kapsamındaki Sigortalılar

4/1-(b) kapsamında sigortalı olup, sürekli iş göremezliği tespit edilenlerin kendi sigortalılığı nedeniyle genel sağlık sigortası primi dahil, prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması zorunlu olmakla birlikte, gelirin başlangıç tarihinde kendi sigortalılığından dolayı genel sağlık sigortası dahil prim ve prime ilişkin borcu bulunan 4/1-(b) kapsamındaki sigortalıların gelir başlangıç tarihlerinde herhangi bir değişiklik yapılmamakta ancak, borçları tahsil edilmeden gelir bağlama işlemi sonuçlandırılmamaktadır.

Bu nedenle, sürekli iş göremezlik geliri bağlanması için talepte bulunup 4/1-(b) kapsamındaki sigortalılık sürelerine ait prim ve prime ilişkin borcu bulunan sigortalılardan geçici 84 üncü maddeden yararlanmak suretiyle sigortalılıkları durdurulan sigortalıların da gelir başlangıç tarihlerinde herhangi bir değişiklik olmayacaktır.

Ancak, sigortalının iş kazası geçirdiği tarihten önceki primi ödenmemiş sigortalılık sürelerinin geçici 84 üncü madde kapsamında tescil tarihi itibarıyla durdurulması halinde, iş kazasının meydana geldiği tarihten önceki döneme ait sigortalılık süresi olmayacağından sürekli iş göremezlik geliri bağlanamayacaktır.

Ayrıca, sigortalının geçici 84 üncü madde kapsamında durdurulan sürelerinin tamamının iş kazası geçirilen tarihten sonraki dönemlere ait olması halinde sürekli iş göremezlik geliri bağlanabilmesi için söz konusu sürelerle ilişkin borçların ihya edilmesi zorunlu değildir.

2. Hak Sahiplerinin 4/1-(b) Kapsamındaki Hizmetleri

5.12.2017 tarihinde Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin geçici 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklik gereğince, 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce ölen sigortalıların hak sahiplerine gelir veya aylık bağlanmasında, sigortalıya ilişkin koşulların tespiti ile gelir veya aylığın hesaplanması ve paylaşılmasında ölüm tarihindeki, hak sahiplerine ilişkin koşulların tespitinde ise hak sahibi olma niteliğinin kazanıldığı tarihteki Kanun hükümleri uygulanmaktadır.

Bu itibarla, 4/1-(a), 4/1-(b) ve 4/1-(c) kapsamında ölüm gelir/aylığı almakta olan hak sahibi çocukların, ölüm gelir/aylığı aldıkları sürelerde 4/1-(b) kapsamında sigortalı olmaları halinde gelir/aylıkları kesilmekte, sigortalılığın sona ermesi ve talepte bulunmaları halinde ise ilk defa hak sahibi olma niteliğinin kazanıldığı tarihteki mevzuat hükümleri doğrultusunda işlem yapılmaktadır.

Buna göre;

– 2008/Ekim ayından önce ölen sigortalılardan dolayı Yönetmeliğin yürürlük tarihi olan 5.12.2017 tarihinden önce hak sahibi olarak mülga kanunlara göre gelir/aylık alan ancak 4/1-(b) kapsamındaki sigortalılıkları nedeniyle gelir/aylıkları kesilen hak sahiplerinin söz konusu sigortalılıklarının geçici 84 üncü madde kapsamında durdurulması ve 4/1-(b) kapsamındaki faaliyetini sona erdirerek yeniden 4/1-(a), 4/1-(b) ve 4/1-(c) kapsamında ölüm gelir/aylığı bağlanması talebinde bulunmaları halinde, gelir/aylıklar (5510 sayılı Kanunun 97 nci madde hükmü saklı kalmak kaydıyla) çalışmanın sona erdiği tarihi takip eden ay başından itibaren başlatılacak, 4/1-(b) kapsamında sigortalı oldukları dönemlere veya durdurulan sürelerle ilişkin gelir/aylık ödemesi yapılmayacaktır.

– 2008/Ekim ayından önce ölen sigortalılardan dolayı ilk defa 5.12.2017 tarihinden sonra ölüm gelir/aylığı bağlanması talebinde bulunan veya 2008/Ekim ayından sonra ölen

sigortalılardan dolayı Kanununun 34 üncü maddesine göre gelir/aylık almakta iken 4/1-(b) kapsamında sigortalılığının tespit edilmesi nedeniyle gelir/aylıkları kesilen hak sahiplerinin söz konusu sigortalılıklarının geçici 84 üncü madde kapsamında durdurulması ve 4/1-(b) kapsamındaki faaliyetini sona erdirerek yeniden aylık talebinde bulunmaları halinde, aylıkları talep tarihini takip eden ay başından başlatılacak, 4/1-(b) kapsamında sigortalı oldukları dönemlere veya durdurulan sürelerle ilişkin gelir/aylık ödemesi yapılmayacaktır.

Ancak, Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin ek 10 uncu maddesi uyarınca, ölüm aylığı almakta iken, aylıklarının 4/1-(b) kapsamında çalışmaya başlaması nedeniyle kesilmesi gerektiği daha sonra tespit edilen hak sahipleri hakkında, söz konusu sigortalılık süreleri geçici 84 üncü madde kapsamında durdurulmuş olsa dahi, çalışılan sürelerde veya durdurulan dönemlere ilişkin yapılan yersiz ödemeler için Kanununun 96 ncı maddesi kapsamında işlem yapılacak olup, tespit tarihi itibarıyla sigortalılıkları sona ermiş olan hak sahiplerinin aylıkları sigortalılıklarının sona erdiği tarihi takip eden ay başından, çalışması devam edenlerin aylıkları ise sigortalılıklarını sona erdirerek yeniden talepte bulunulması koşuluyla yeni tahsis taleplerini takip eden ay başından başlatılacaktır.

Diğer bir ifadeyle, ölüm sigortasından aylık almakta iken 4/1-(b) kapsamında sigortalılıkları bulunması nedeniyle gelir/aylıkları kesilen hak sahiplerinin söz konusu sigortalılıklarının geçici 84 üncü madde kapsamında durdurulması halinde de gelir/aylık başlangıç tarihine ilişkin mevcut uygulamada herhangi bir değişiklik yapılmayacaktır.

Örnek 1: 18.1.2004 tarihinde vefat eden 4/1-(b) kapsamında sigortalıdan dolayı ilk defa 1.11.2020 tarihinden itibaren ölüm aylığı bağlanan hak sahibi kız çocuğu 15.12.2020 tarihi itibarıyla 4/1-(b) kapsamında çalışmaya başlamış olup, sigortalılığı devam etmektedir. Hak sahibi kız çocuk

5.7.2021 tarihinde geçici 84 üncü madde hükümlerinden faydalanarak 4/1-(b) kapsamındaki sigortalılığını durdurmak için talepte bulunmuştur. Bu durumda hak sahibine, 4/1-(b) kapsamındaki faaliyetine 5.9.2021 tarihinde son verip aynı tarih itibariyle yeniden tahsis talebinde bulunması halinde bu talebini takip eden ay başından aylık bağlanacak olup, çalışmaya başladığı 15.12.2020 tarihi ile faaliyetine son verdiği 5.9.2021 tarih arasındaki süre için herhangi bir aylık ödemesi yapılmayacaktır.

Örnek 2: 25.3.2014 tarihinde vefat eden sigortalıdan dolayı 1.4.2014 tarihinden itibaren ölüm aylığı alan hak sahibi kız çocuğunun, 17.12.2021 tarihinde 1.11.2020-31.3.2021 süresinde geçici 84 üncü madde kapsamında durdurulan 4/1-(b) kapsamında sigortalılığının bulunduğu tespit edilmiştir. Bahse konu hak sahibine 1.11.2020 tarihini takip eden ödeme dönemi ile 31.3.2021 tarihleri arasında yersiz ödenen aylıklar Kanununun 96 ncı maddesi kapsamında borç kaydedilecek, ancak sigortalılığın sona erdiği 31.3.2021 tarihi yazılı istek tarihi kabul edilerek bu tarihi takip eden aybaşı olan 1.4.2021 tarihinden itibaren aylıkları ödenmeye devam edilecektir.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

İsmail ERTÜZÜN

Genel Müdür V.